

Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 02, fax 22 505 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa 10 września 2025 r.

DA.023.178.2025

Dot. DL-V.6900.1.2025

OPINIA

**w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego
rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa
obywatelskiego (B890)**

W odpowiedzi na pismo DL-V.6900.1.2025 z dnia 03 września 2025 r. w sprawie wyrażenia przez Naczelną Radę Adwokacką opinii do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (B890) niniejszym przekazuje uwagi Naczelnej Rady Adwokackiej.

W opinii Naczelnej Rady Adwokackiej nowelizacja przedmiotowego rozporządzenia jest oczywiście konieczna mając na uwadze zmiany przewidziane w ustawie z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1166). Odnosząc się do treści opiniowanego aktu, Naczelna Rada Adwokacka ocenia przedmiotowe rozporządzenie pozytywnie, mając jednak na uwadze bezpieczeństwo wykonawców świadczących pomoc prawną w systemie NPP/NPO, szeroko

pojmowany interes beneficjentów tego systemu, a także jego efektywność, NRA proponuje wprowadzenie do tego aktu trzech następujących zmian.

1. W paragrafie 1 po ust. 3b, dodanie ustępu 3c w brzmieniu: „W przypadku gdy z przyczyn losowych lub zdarzeń niespodziewanych punkt nie jest wyposażony w urządzenia umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może odmówić świadczenia tej pomocy z prywatnego telefonu komórkowego lub, jeśli podejmie decyzję udzieli tej pomocy z wykorzystaniem prywatnego telefonu, ma prawo zastrzec numer prywatny z którego realizuje połączenie dzwoniąc do beneficjenta porady, w celu uniknięcia identyfikacji wrażliwych danych osobowych objętych ochroną RODO”.

Celem niniejszej regulacji byłoby jasne wyodrębnienie sytuacji, w której wykonawca w systemie NPP z przyczyn losowych lub awarii w punkcie nie będzie mógł świadczyć pomocy z uwagi na niedostępność w punkcie urządzeń umożliwiających udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, a co za tym idzie zostanie zmuszony do korzystania np. z prywatnego telefonu komórkowego lub prywatnego komunikatora w celu zrealizowania umówionej porady. W opinii Naczelnej Rady Adwokackiej wykonawca w takiej sytuacji powinien mieć możliwość odmówienia realizacji pomocy z prywatnych urządzeń porozumiewania się na odległość, ponieważ może się to wiązać z koniecznością poniesienia przez niego kosztów połączenia wykonywanego za granicę lub spowodować, że beneficjenci systemu będą korzystać z tego kontaktu po zakończeniu udzielania porady przez wykonawcę dyżuru. Naczelna Rada Adwokacka proponując takie rozwiązanie wskazuje, że w opisanej sytuacji to wykonawca ma prawo zdecydować, czy zrealizuje daną poradę z użyciem np. swojego prywatnego telefonu czy też odmówi jej wykonania np. ze względu na jej koszty. Po drugie, biorąc pod uwagę doświadczenia zebrane przez samorząd adwokacki w trakcie pandemii Covid-19 Naczelna Rada Adwokacka postuluje, by zagwarantować w rozporządzeniu możliwość zastrzeżenia przez wykonawcę swojego numeru telefonu w sytuacji, gdy zdecyduje on się na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej na odległość z wykorzystaniem prywatnego telefonu

komórkowego. To proste rozwiązanie techniczne, poparte postulowanym rozwiązaniem, w opinii Naczelnej Rady Adwokackiej pozwoli chronić prywatność wykonawców w sytuacji, gdy zgodzą się w sytuacji losowej lub awarii sprzętu w biurze - swoim prywatnym telefonem świadczyć nieodpłatną pomoc prawną. Naczelna Rada Adwokacka zaznacza przy tym, że zgłoszona propozycja wynika bezpośrednio z sygnałów zebranych od adwokatów w czasie pandemii Covid-19, w których to adwokaci a jednocześnie wykonawcy w systemie NPP/NPO skarżyli się, że samorządy powiatowe nie zezwalają na telefonowanie do beneficjentów z prywatnego telefonu komórkowego z zastrzeżonym numerem. Jak podkreślali adwokaci, pracownicy powiatów najczęściej tłumaczyli swoje stanowisko tym, że osoba uprawniona może po poradzie chcieć się jeszcze czegoś w sprawie dopytać, co może mieć uzasadnienie, ale w opinii NRA, nie z wykorzystaniem prywatnego kontaktu z wykonawcą. Stąd propozycja uregulowania odpowiedniej, zdaniem samorządu adwokackiego, procedury postępowania w sytuacji, gdy wykonawca nie będzie mógł skorzystać w punkcie NPP/NPO telefonów oraz urządzeń umożliwiających komunikację na odległość.

2. Kolejna postulowana przez NRA zmiana dotyczy zapisów paragrafu 4 ust. 1 punkt 3, w którym: w zdaniu: „innym miejscu dostosowanym do potrzeb tych osób” postuluje się dodać: „i gwarantującym bezpieczeństwo osoby udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.” Ta propozycja wynika z troski samorządu adwokackiego o zdrowie i życie wykonawców w systemie NPP/NPO. NRA wielokrotnie sygnalizowała w swoich wystąpieniach, że w systemie NPP/NPO są beneficjenci, którzy mierzą się z często z niediagnozowanymi problemami psychicznymi – często też prezentują wybuchowe lub agresywne zachowania zagrażają osobie świadczącej pomoc, szczególnie gdy działa ona bez udziału innych osób. Stąd postulat by przy umówieniu miejsca wizyty domowej kierować się nie tylko wygodą beneficjenta pomocy, ale również bezpieczeństwem wykonawcy. W opinii NRA wykonawca, który zasadnie, w oparciu o swoje doświadczenie czuje zagrożenie w danej, planowanej, wizycie domowej powinien mieć zagwarantowane prawo odmowy wykonania wizyty domowej, bądź gwarancje udziału przy tej czynności osoby trzeciej delegowanej do tej wizyty przez organizatora nieodpłatnej pomocy prawnej. Stąd też postulat dodania w paragrafie 4 ust. 4 w brzmieniu: „Jeśli osoba świadcząca nieodpłatną pomoc prawną lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, znając uwarunkowania wizyty lub po dotarciu na

miejsce, zidentyfikuje, zagrożenie dla życia, zdrowia lub nieetykalności cielesnej, uprawniona jest do natychmiastowego odstąpienia od realizacji pomocy”.

3. Mając na uwadze efektywność świadczenia pomocy prawnej, w szczególności zaś kierując się dobrem beneficjentów, Naczelna Rada Adwokacka postuluje wprowadzenie przed każdą wizytą domową poprzedzającej ją tzw. „porady zdalnej”. W opinii NRA rozwiązanie takie pozwoli efektywniej zarządzać czasem wykonawców, którzy na czas tzw. wizyty domowej muszą zamknąć punkt NPP i udać się na przedmiotową wizytę (punkt ten jest więc niedostępny w tym czasie dla innych beneficjentów), a tym czasem na miejscu okazuje się, że sprawę można było rozwiązać albo przez telefon albo konieczna jest druga wizyta domowa, ponieważ u beneficjenta nie ma możliwości wydrukowania żadnych dokumentów. W opinii NRA taka teleporada poprzedzająca wizytę domową to dobra praktyka stosowana już przez niektóre powiaty, stąd też warto ją wprowadzić do rozporządzenia tak, by stała się powszechną praktyką w systemie NPP/NPO. Naczelna Rada Adwokacka proponuje wprowadzić taką teleporadę poprzedzającą wizytę domową w paragrafie 4 ust. 3 w przepisem w brzmieniu: „Wizyta, o której mowa w § 4 ust. 1 ze względu na efektywność świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego powinna być poprzedzona teleporadą, w trakcie której osoba świadcząca nieodpłatną pomoc prawną lub poradnictwo obywatelskie ustali, czy pomoc można udzielić za pomocą środków porozumiewania się na odległość i sama wizyta jest konieczna lub jakie projekty pism przed wizytą należy przygotować dla osoby uprawnionej”.

Przedstawiając powyższe uwagi Naczelna Rada Adwokacka pozostaje do dyspozycji w przypadku konieczności kontynuacji procesu konsultacji służąc swoim dotychczasowym doświadczeniem i realizowaną przez adwokatów praktyką w systemie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Autor uwag:

Adw. dr Mariusz Hassa - Przewodniczący Zespołu ds. reformy zasad świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej.

Dyrektor Instytutu Legislacji i Prac
Parlamentarnych przy Naczelnej Radzie
Adwokackiej, Członek Prezydium Naczelnej
Rady Adwokackiej

adw. Dorota Kulińska

Dyrektor
Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych
przy Naczelnej Radzie Adwokackiej

adw. Dorota Kulińska

